

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έρευνα είχε ως στόχο την αποτύπωση των τάσεων κατανάλωσης των μισθωτών στην Ελλάδα, την καταγραφή της διαχρονικής τους εξέλιξης, τη γνώση των γενικότερων κριτηρίων που ορίζουν την καταναλωτική συμπεριφορά των μισθωτών, καθώς και την προσέγγιση της κατανάλωσης στην πιο σημαντική εποχικά κατηγορία, αυτή των καλοκαιρινών διακοπών.

Η εξέλιξη των εισοδημάτων των μισθωτών

- Τα επίπεδα εισοδήματος φαίνεται να έχουν υποχωρήσει για 3 στους 4 μισθωτούς στην Ελλάδα τον τελευταίο χρόνο. Η μείωση είναι αναλογικά μεγαλύτερη για τους μισθωτούς ηλικίας 45 – 54 ετών και εκείνους με εισόδημα 1501-2000 ευρώ.
- Ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι παρά την τάση σταθεροποίησης που αποτυπώνεται το τελευταίο τρίμηνο, 1 στους τρεις μισθωτούς δηλώνει νέα μείωση εισοδήματος. Πρόκειται και πάλι περισσότερο για μισθωτούς 45 – 54 ετών, γυναίκες, κατοίκους λεκανοπεδίου Αττικής, με κατώτερη μόρφωση και εισόδημα έως 800 ευρώ το μήνα.
- Στο σύνολο της σχεδόν (82%), η μείωση στο εισόδημα οφείλεται στη μείωση του μισθού.
- Ακόμη πιο ανησυχητικό είναι το εύρημα σε σχέση με την εκτίμηση για την εξέλιξη του εισοδήματος, αφού το 38% των μισθωτών εκτιμά (φοβάται) ότι τα εισοδήματα του θα μειωθούν το επόμενο τρίμηνο. Πρόκειται περισσότερο για μισθωτούς 45 ετών και πάνω με εισόδημα 1001 – 1200 ευρώ το μήνα. Έτσι, συνολικά, η έρευνα αποτυπώνει εικόνα συρρίκνωσης των εισοδημάτων των μισθωτών, που αφορά τα 2/3 τους τον τελευταίο χρόνο, τάσεις περιορισμού της μείωσης στο 1/3 το τελευταίο τρίμηνο και εκτίμηση / απειλή μείωσης στον ίδιο βαθμό στο άμεσο μέλλον.

Εξέλιξη εισοδημάτων και κατανάλωση

- Με το 75% των μισθωτών να έχει χαμηλότερα εισοδήματα σε σχέση με πριν ένα χρόνο (προφανώς τα ποσοστά είναι ακόμη μεγαλύτερα σε σχέση με την έναρξη της κρίσης) και με 1 στους 3 να βλέπουν ή / και να φοβούνται ότι τα εισοδήματά τους συνεχίζουν να μειώνονται ή / και θα μειωθούν στο επόμενο τρίμηνο, είναι φανερό ότι η καταναλωτική δύναμη των μισθωτών έχει σαφώς περιοριστεί.
- Η έρευνα αποτυπώνει με απολύτως ξεκάθαρο τρόπο την αρνητική επίδραση της εξέλιξης των εισοδημάτων στη συνολική κατανάλωση των μισθωτών. Από τις 17 βασικές κατηγορίες καταναλωτικών αγαθών, σε 9 είχαμε μείωση δαπάνης από την πλειοψηφία των μισθωτών, ενώ σε 8 δαπάνη σταθερή.

- Πάνω από το 60% των μισθωτών μείωσε τις δαπάνες του σε ταξίδια και αξεσουάρ (67%), ρούχα/παπούτσια (65%), έπιπλα/είδη σπιτιού (63). Να σημειωθεί ότι τα ποσοστά είναι με βάση όσους μισθωτούς χρησιμοποιούν κάθε κατηγορία προϊόντων.
- Την ίδια στιγμή, το 59% μείωσε τις δαπάνες ψυχαγωγίας, το 57% τις δαπάνες για καλλυντικά, το 55% για σοκολάτες και snacks, το 53% για παιχνίδια και το 48% για κρασί/μπύρα/ ούζο.
- Σταθερές σχεδόν για όλους έμειναν οι δαπάνες για είδη προσωπικής (79%) και καθαριστικά σπιτιού (77%), για το 70% οι δαπάνες για τηλεφωνία/internet ενώ για περίπου 6 στους 10 για εκπαίδευση (58%), προϊόντα καπνού (58%) και τρόφιμα (57%). Τέλος για το 53% έμειναν σταθερές οι δαπάνες για καύσιμα και για το 48% για χυμούς και αναψυκτικά.
- Η εικόνα συμπληρώνεται από το ότι σε καμία κατηγορία δεν υπάρχει αύξηση δαπανών για περισσότερο από το 18% των μισθωτών, ενώ μόνο τρεις είναι οι κατηγορίες που η αύξηση ξεπερνά το 10% (εκπαίδευση 18%, καύσιμα 17%, τρόφιμα 10%).
- Τέλος, ακόμη και σε κατηγορίες που οι περισσότεροι διατήρησαν τη δαπάνη σταθερή, τα ποσοστά εκείνων που τη μείωσαν είναι πολύ σημαντικά. Στα τρόφιμα μείωσε τις δαπάνες του το 33% των μισθωτών, στην εκπαίδευση το 24%, στα καύσιμα το 30%, ενώ στα αναψυκτικά/χυμούς το 43%. Είναι φανερό ότι η μείωση των εισοδημάτων έχει οδηγήσει τους μισθωτούς σε μεγάλες περικοπές ακόμη και σε είδη πρώτης ανάγκης (τρόφιμα). Και είναι επίσης φανερό ότι σταθερότητα (με μικρότερα ποσοστά μείωσης) έχουμε μόνο στις κατηγορίες που θεωρούνται από τους μισθωτούς απαραίτητες: στα τρόφιμα, είδη προσωπικής υγιεινής, καθαριστικά, τηλεφωνία, εκπαίδευση και καύσιμα.
- Αντίθετα σε κατηγορίες που θεωρούνται "μικρή πολυτέλεια" η μεγάλη πλειοψηφία των μισθωτών έχει περιορίσει σημαντικά τις καταναλωτικές της δαπάνες. **Ουσιαστικά σήμερα, τα επίπεδα εισοδήματος των μισθωτών τους οδηγούν στη δυνατότητα επαρκούς κάλυψης μόνο των απαραίτητων. Με την έννοια αυτή, μιλάμε για μισθωτούς καταναλωτές ανάγκης και όχι καταναλωτές επιλογής.** Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται και από τα επίπεδα των ποσοστών που μείωσαν τη συνολική δαπάνη κατανάλωσης (43% έναντι μόλις 10% που την αύξησαν), όπως και από τα επίπεδα των ποσοστών που μείωσαν τη συνολική δαπάνη ψυχαγωγίας (60% έναντι μόλις 4% που την αύξησαν).
- Μειωμένη δαπάνη έχουμε περισσότερο από μισθωτούς κατώτερης μόρφωσης με εισόδημα 800 έως 1001 ευρώ, ηλικίας 35 – 44 ετών και εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα. Στις δαπάνες ψυχαγωγίας προστίθενται και οι γυναίκες και οι μισθωτοί ηλικίας 45 ετών και πάνω. Πρόσθετη επιβεβαίωση συνιστά και το απολύτως χαρακτηριστικό γεγονός ότι το σύνολο σχεδόν των μισθωτών (84%) επιλέγει προϊόντα σε προσφορά, ενώ ένας στους δύο (46%) προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας. **Με άλλα λόγια, επιλέγουν κυρίως αυτό που μπορούν και όχι αυτό που θα ήθελαν.**

Ανάγκη ενίσχυσης για κάλυψη καταναλωτικών αναγκών

- Την άλλη όψη του ίδιου νομίσματος, της αδυναμίας δηλαδή επαρκούς κάλυψης των καταναλωτικών αναγκών των μισθωτών, δηλώνει και το γεγονός ότι 1 στους 2 χρειάστηκε το τελευταίο τρίμηνο να κάνει ανάληψη από τις καταθέσεις του στην τράπεζα για να είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες του, ενώ το 22% αναγκάστηκε να δανειστεί.

Μισθωτοί και διακοπές

- Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ευρήματα της έρευνας σε σχέση με την συμπεριφορά των μισθωτών στην πιο σημαντική εποχικά κατηγορία κατανάλωσης, αυτή των καλοκαιρινών διακοπών. Ο συνολικός περιορισμός της δυνατότητας των μισθωτών να καταναλώνουν, έχει πλήξει και την προοπτική των καλοκαιρινών τους διακοπών. Η αρνητική αυτή εξέλιξη μάλιστα, έχει και ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά.
- Σε ποσοτικό επίπεδο, το καλοκαίρι θα πάει διακοπές το 38% των μισθωτών. Λιγότερο συγκριτικά θα πάνε διακοπές γυναίκες, μισθωτοί άνω των 55 ετών, όσοι κατοικούν στην περιφέρεια, έχουν κατώτερη και μέση μόρφωση, εισόδημα έως 800 ευρώ το μήνα και εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα. Το ποσοστό δεν είναι μόνο μικρό. Είναι και κατά πολύ μικρότερο (11 μονάδες) από το αντίστοιχο του προηγούμενου καλοκαιριού.
- Μέσα σε ένα χρόνο, το 22% των μισθωτών έχασε τη δυνατότητα να κάνει καλοκαιρινές διακοπές. Σε ποιοτικό επίπεδο οι διακοπές αυτό το καλοκαίρι θα είναι (για όσους πάνε) μικρότερες (24%) ή ίσες (59%) σε διάρκεια με εκείνες του προηγούμενου καλοκαιριού, ενώ περισσότεροι από τους μισούς θα μείνουν σε σπίτι (συγγενικό 33% - δικό τους 21%), με τους υπόλοιπους να επιλέγουν ενοικιαζόμενα δωμάτια (23%) και μόνο το 18% ξενοδοχεία.
- Από το σύνολο των μισθωτών μόνο 18% (μπορεί να) κάνει διακοπές αυτό το καλοκαίρι πληρώνοντας χρήματα για τη διαμονή του και από το ποσοστό αυτό οι περισσότεροι επιλέγουν τις φθηνότερες λύσεις (ενοικιαζόμενα δωμάτια ή κάμπινγκ).

Η συνολική εικόνα

Συνολικά η έρευνα αποτυπώνει εικόνα σαφούς και σημαντικού περιορισμού του εισοδήματος και συνακόλουθα και της καταναλωτικής δύναμης των μισθωτών σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο (και λιγότερο σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο). Η εξέλιξη αυτή έχει οδηγήσει τους μισθωτούς σε μικρή μείωση των δαπανών τους στις κατηγορίες αγαθών που θεωρούν απαραίτητες και σε σημαντικές μειώσεις σε όλες τις άλλες κατηγορίες. Ως αποτέλεσμα, οι μισθωτοί σήμερα, στην πολύ μεγάλη πλειοψηφία τους, καταναλώνουν

αυτά που μπορούν και όχι αυτά που θα ήθελαν. Ο περιορισμός των εισοδημάτων για 2 στους 3 τον προηγούμενο χρόνο, μετέβαλλε τους μισθωτούς από καταναλωτές επιλογής σε καταναλωτές ανάγκης, με όλα όσα αυτό συνεπάγεται τόσο σε ψυχολογικό, όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Είναι μάλιστα εντυπωσιακό ότι ακόμη και για αυτό το επίπεδο κατανάλωσης, οι μισοί και πλέον μισθωτοί χρειάζονται πρόσθετη ενίσχυση (αναλήψεις καταθέσεων ή/ και δάνειο), αφού δεν επαρκούν τα εισοδήματά τους. Αποτέλεσμα αυτής της αρνητικής πραγματικότητας αποτελεί και ο σαφής περιορισμός της δυνατότητας διακοπών, τις οποίες θα στερηθεί αυτό το καλοκαίρι το 58% των μισθωτών, 22% περισσότεροι απ' ότι πριν ένα χρόνο.

Ταυτότητα της έρευνας

ΕΤΑΙΡΕΙΑ:	Alco ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ Ε.Σ.Ρ. 12
ΕΝΤΟΛΕΑΣ:	ΙΝΕ ΓΣΕΕ
ΤΥΠΟΣ:	ΠΟΣΟΤΙΚΗ (ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΣΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΩΝ ΕΡΩΤΩΜΕΝΩΝ)
ΔΕΙΓΜΑ:	1100 ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ, ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ:	ΠΟΛΥΣΤΑΔΙΑΚΗ ΣΤΡΩΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ, (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ / ΒΑΘΜΟΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ) ΣΕ ΤΥΧΑΙΟ ΔΕΙΓΜΑ
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΣΦΑΛΜΑ:	+/- 2,88% - ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ 95%
ΧΡΟΝΟΣ:	3-11/7/2014
Η ΕΡΕΥΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ESOMAR ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΣΕΔΕΑ	